

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 303. szám
1990. november 30., péntek

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára 4,30 forint

A nagykövet kérjen bocsánatot!

Miért lép vissza Rabár Ferenc? — 35-en a „húszezresek klubjában”
A színészek azt hallják: a pohár betelt — Ön is lehet MAOSZ-tag!

A tegnapi számunkra — legörvendesebb híre, hogy az újságíró-szövetség végre párra lett: a budapesti Márvány utca 14-es számú házának ezentúl új lakója lesz — a Magyar Újságírók Szövetsége. Kérünk mindenkit, aki a sajtó útján elküldött szellemi, lelki terrorizmus megnyilvánulások ellen fel kíván lépni, avagy csökkenteni szeretné az újságírókkal tájékozódási, tájékoztatási viszonyban levő újságírók hátrányos megkülönböztetését, jelentkezzen szövetségi tagnak!

A hírügynökségi jelentések közül itt, előljáróban a hazai történések, illetve a magyar vonatkozású események összefoglalóját adjuk. Tegnap Frans Andriessen, az Európai Közösség alelnöke nyitotta meg az EK budapesti diplomáciai képviseletét. Amerikai légiközlekedési szakemberek ismerkedtek hazai légi viszonyainkkal. Megnyílt Pesten a Nemzetközi Pető Alapítvány első világkongresszusa. A szentesi Papp Lehel György (MDF) vezetésével parlamenti delegáció utazott Rómába: az Alpok—Adria-térség négy országának képviselőivel találkozni. Nem rendezik viszont a Szlovák Köztársaság miniszterelnöke december közepén magyar tárgyalópartnerével: a látogatást elhalasztották. A honi diplomácia vezetője, Jeszenszky Géza Ausztráliában jár éppen, Amerikában pedig az emigránsok szövetkeznek. Kelet- és Közép-Európa országainak támogatására. Az Amerikai Magyarok Országos Szövetsége még Bush elnöknek is táviratozott ez ügyben.

Erősítse, ne gyengítse

A Külügyminisztérium szóvivője az alábbiak közlésére kérte az MTI-t:

Dr. Somogyi Ferenc külügyminisztériumi államtitkár 1990. november 29-én magához kérte Simion Popot, Románia budapesti nagykövetét, és az alábbiakat közölte vele:

A magyar kormány teljes értelmességgel áll azon tény előtt, hogy Románia budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete — ezúttal a legszélesebb nyilvánosság előtt — személyre szóló bírálatot intéz a Magyar Köztársaság elnökéhez és miniszterelnökéhez.

A román nagykövet kijelentéseivel a legnyilvánzóbb módon súlyosan megsértette a diplomácia összes írott és íratlan szabályát, kioktatta a Magyar Köztársaság elnökét és miniszterelnökét. Somogyi Ferenc emlékeztette a nagykövetet a megbízólevele átadásakor mondott szavaira, miszerint kijelentéseit úgy kell tekinteni, mintha Románia elnöke tenné azokat. Ez még súlyosabbá teszi a román nagykövet mostani kijelentéseit, és kérdés, vajon Ion Iliescu úr tudná-e vállalni ezeket. A magyar államtitkár leszögezte: a nagykövetek feladata az, hogy előmozdítsák, s nem az, hogy

megnehezítsék az államok közötti kapcsolatokat, az, hogy pontosan közvetítsék a kormányok hivatalos közléseit. Somogyi államtitkár feltette a kérdést: Pop nagykövet teljes felelőssége tudatában meg tudja-e vajúzni erősíteni azt, hogy neki a magyar kormány bármely tagja az interjúban jelzett vádaskodásnak megfelelően nyilatkozott? Ha Pop úr nemcsak úgy véli, hogy irredecent „áradat” fenyegeti Magyarországot, hanem kifejezi komoly aggodalmát amiatt, hogy „első vonalbeli” politikuskok csatlakoznak ahhoz, felő, hogy nehéz lesz kapcsolatokat tartania azokkal a személyiségekkel, akikre az irredentizmus, vagy a gög bélyegét sütötte. Románia és a magyar—román kapcsolatok szempontjából aggasztó, hogy esetleg légiúres tér keletkezik a budapesti román nagykövet körül, s ez nagymértékben megnehezíti feladatának ellátását. Azon feladatát természetesen, amelybe nem tartozik bele a fogadó ország vezetőinek és tevékenységének bírálata, hamis állítások terjesztése. Somogyi államtitkár kijelentette: *nyilvános bocsánatkérés nélkül! Antall József miniszterelnök úr nem fogja a román nagykövetet fogadni.*

(MTI)

A lemondás hátttere

Rabár Ferenc pénzügyminiszter csütörtökön az MTI munkatársának érdeklődésére újabb részleteket közölt lemondásának körülményeiről.

Elmondta, hogy döntésének nyilvánosságra hozatalában semmiféle „időzítési” szempontok nem vezérelték; egyszerűen csak azokkal a találgatásokkal kapcsolatban szeretett volna tiszta vizet önteni a pohárba, amelyek Matolcsy György államtitkár Világgazdaságban megjelent interjúja után kaptak lábra.

A leköszönő pénzügyminiszter szerint a jelenlegi helyzetben nem működőképes a gazdaságpolitika irányítása Magyarországon. A megállapítás előzményeként emlékeztetett arra, hogy a tárca vezetését elvállalva határozott elképzelésekkel látott munkához. Konceptiója kezdettől fogva egy jól átgondolt, komplex lépéssorozatra épít, áttörésszerű változás megvalósítása volt. E koncepció szerint az idén „a társadalom zaklatását kerülendő” még a régi torzult rendszer elemei élnek tovább, ám jövőre rendkívül gyors, sokszzerű változásokat hajtottak volna végre a pénzügyi rendszer valamennyi elemében. Rabár Ferenc véleménye szerint a sok kis apró lépésre építő stratégia gyakorlatilag kilátástalan Magyarországon. Semmi ér-

telme sincs annak, hogy újra és újra részintézkedésekkel fekszakkassák a társadalmat, aminek hatását például kitűnően illusztrálta a taxisbloká. A kis lépések taktikája az állandó hanyatlás képzetét kelti az emberekben, egy átfogó, komplex intézkedéscsomaggal viszont érzékeltethették volna, hogy gyökeres változás történik.

Ami a koncepció érvényesítésének lehetőségét illeti, Rabár Ferenc annak idején abban a tudatban vállalta el a minisztérium vezetését, hogy a gazdaságpolitikai kulcsdöntések a pénzügyi tárcánál futnak össze. Ezzel szemben a kormány munkastílusa úgy alakult, hogy minden egyes gazdaságpolitikai kérdést megszavaztattak a kormányúléseken. Így a pénzügyminiszter arra kényszerült, hogy elgondolással ellentétben álláspontot képviseljen a világ felé. Végül is már augusztusban kiderült, hogy a kormány nem vállalja fel Rabár Ferenc radikális nézeteit.

A már októberben benyújtott lemondással kapcsolatban a végső szót Antall József kormányfő mondja ki. Végül Rabár Ferenc megjegyezte, hogy — találgatások ellenére — nincs tudomása arról, milyen nevek vetődnek fel a pénzügyi tárca esetleges várományosaiként. (MTI)

A lemondást nem indokolták

Közügyülés Sándorfalván és Balástyán

1991-ben megszűnik az OTP monopolhelyzete a lakossági pénzügyi szolgáltatások területén. Az új önkormányzatoknak meg kell adniuk a lakossági pénzügyi szolgáltatásoknak a pénzügyi szolgáltatások más pénzintézetekkel. Kónya József, Sándorfalva polgármestere e hónap közepén tárgyalta a Csongrád megyei OTP képviselőivel is a polgármestéri hivatal számlakezelését illetően, de azokkal a pénzintézetekkel is, amelyek je-

lentkeztek arra, hogy az önkormányzat pénzforgalmát bonyolítják. Jelen pillanatban a polgármestéri hivatal négy ilyen ajánlatot tart számon, ezek közül fogja kiválasztani a számára legkedvezőbbet, szerződést is köt.

Sándorfalván a két körzeti orvos több mint hétezer embert lát el, mert — főleg ügyeleti időben — Kővágyból, Dócsról s a szatmári és

(Folytatás a 2. oldalon.)

persze a Szegeden kívül élő „átlagnyugdíjas”, mert a megye más településein az öregségi nyugdíjak ötszázszáz forinttal alacsonyabbak. Szegeden az ipari öregségi nyugdíj átlagösszege 6 ezer 477 forint, a tsz-öregségi pedig 5 ezer 943. Mindenki számolhat, hány kiló cukorra, húsról, megiegyre elegendő. Szeged kevés híján 32 ezer nyugdíjasának harmadrésze van a legnépesebb öszszeghatáru 6-7 ezer forint közötti sávban. A sokak által felrögt és vizsgálandónak vélt, 20 ezer forint fölött 35 nyugdíjas található a városban.

Egészen bizonyos: éveit tekintve a népesebb 77 fölötti apósom nincs közöttük. Pontositva, ilyen korú talvaly volt, amikor még jómagam azért ágaltam, hogy sorsunk nyugdíjon innenieké és túliaké jobb legyen. Váltig azt hangoztatta apósom: csak rosszabb nem legyen. Nyugdíjforintok ide, vagy oda, már ezzel is ki lehetne egyezni. A jövőendő előhangjait hallgatva.

(bep)

Nyugdíjasok víg élete

szánt pótlék adhat okot. Ettől függetlenül, a havi nyugellátás nem a derűs öregkor összetevője. Minden, minden nézőpont kérdése is egyúttal. Mert, teszem azt, az augusztusi emelt nyugdíjállományt a márciusihoz viszonyítom, az ellátások összege 174 forinttal emelkedett. Ez azért mégis csak valami, különösen a legalacsonyabb összegű ellátásoknál jelent százelekben is nagy növekedést. Am a százalékoknál maradva, nem árt tudni: meggyekben az összes ellátottak (öregségi nyugdíjtól a járadékosokig) 24 és fél százalékanál a havonta kézbesített pénz ötezer forintnál kevesebb. Az országos adatok szerint az összes ellátott húsz százaléka van a legalacsonyabb sávban. Irigykedhet

Tudom, nem csak az anyagi javaktól függ az ember kedélyállapota, de a vidám öregséghez, az egészség mellett, nagyban hozzájárul a havi nyugellátással vált sokévi nyugdíjárulék. A ledolgozott évek után örömben-nyugalomban élni, természetes vágy. Csak éppen az anyagiak ehhez nagyban nem járulnak, inkább kicsiben. Bőngészgetve a nyugdíjfolyósító igazgatóság statisztikai adatait, szinte fillérre követhető az augusztus hónapra immáron emelt ellátási összeg mértéke. Ez utóbbi az eltelt 90-100 napban sokat nem módosult: értéke annál inkább.

Kalapot le a kormányzat próbálkozásai előtt, hogy a nyugdíjak vásárlóértékét megőrzendő, tesznek valamit. A jövődében is terveznek plusz pénzt, amolyan tizenharmadik havi nyugdíj formájában. Bizarr és nem egészen helyenvaló „humor”, de úgy vélem, van oly bácsika, aki hozzáfűzi: ha megérjük... Mármost a jövő esztendei beigért forintokat.

Öröme ez idő tájt a karácsonyra

A szegedi helyzet

Tanárdemonstráció előtt

Az országos előzmények: szeptember 24-én közös ágazati kerekasztalülést tartott a két hazai pedagógus-szakszervezet, a Pedagógusok Szakszervezete és a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete, amelyen érdekegyeztetési konszenzus létrehozását kezdeményezték, hogy együttesen lépessenek fel a művelődési és közoktatási tárcánál, a jövő évi költségvetés ügyében.

A Pedagógusok Szakszervezete későbbi állásfoglalásában kijelentette, hogy nem tekinti tárgyalási alapnak azokat a kormányzati elképzeléseket, melyek jövőre 20 százalékos bér-, és 10 százalékos dologi automatizmusmal számolnak. Kompromisszumként a szakszervezet 42 százalékos javasolt, 20 százalékos automatikus béremelést, 7 százalékos inflációkövetést, és további 15 százalékos központi béremelést. Dr. Rabár Ferenc pénzügyminiszter levélben válaszolt: a költségvetésnek nincs fedezete ekkora béremelésre és dologi támogatásra. A művelődési és közoktatási tárca november 28-án adta meg válaszáat: „A művelődési kormányzat — annak ellenére, hogy teljesen indokoltnak tartja a pedagógusok béreinek újabb, plusz 22 százalékos emelését — nem kapott lehetőséget költségvetésében szükséges pénzügyi fedezet biztosítására.” Országos pattlányhelyzet. Elkeseredésében, és egyéb eszközei híján a szakszervezet december 10-ére országos demonstrációt hirdetett.

Ez történt tehát az országban, de nézzük csak, hogyan fogadta ezen eseményeket a szegedi pedagógustársadalom.

— Képzeld csak el, jószíremmel „lopni kell” a titkosított költségvetési információkat — mondta Pap Jánosné városi titkár a tudósítónak tegnap délután, közvetlenül a Pedagógusok Szakszervezetének főbizalmik részére megtartandó tájékoztatója előtt, amit aztán a gyűlésen más formában is megerősített. Ezután ismertette a december 10-ére meghirdetett demonstráció — általunk fentebb vázolt — előzményeit, hangsúlyozva, hogy a Pedagógusok Szakszervezete jelen pillanatban a kényszerítés helyzetében van, nem lévén más törvényes jogosultsága a kormányval szemben. Csak kényszerítő eszközei

vannak, úgymint a demonstráció, tüntetés, sztrájk, no és persze a tárgyalás.

Már most az ügy olyan stádiumban van, hogy ez utóbbit érdemes leginkább erőltetni. Mindazonáltal tapasztalható, hogy a szakszervezet más csatornákat is igyekszik találni az oktatás számára elfogadható finanszírozási szintjének — 42 százalék — elérése érdekében. Ezért találkozott a főtitkár asszony tegnap Kőrly Zoltánnal, s kérte az országgyűlési képviselőt arra — feltéve, ha elfogadja a PSZ elképzeléseit és kéréseit —, igyekezzen hatni az Országgyűlésre a decemberi költségvetési döntés előtt. A városi szakszervezet további szegedi képviselők támogatását is szeretné megszerezni.

A demonstráció minden esetben nemigen marad el, legalábbis, ami a szegedi pedagógusok igencsak elszánt és feszült hangulatát illeti, már buszfoglalás is történt. Egyelőre egy. De várhatóan lesz még több is. Egy tanárnő elmondta, hogy a szakszervezet most van először abban a helyzetben, hogy bizonyítsa erejét, s valódi szerepét. A sztrájktól — a tanítás nélkülítől — egyelőre tartózkodni kell, ennek beláthatatlan következményei lehetnek. Egy másik főbizalmi pedig arra a valóban fontos tényre hívta fel a figyelmet, hogy a társadalomban tudatosítani kell a pedagógusok — valóban tarthatatlan — helyzetét, mert különben — csak az önmagában hamis számokat látva — újra a közvélemény ellenszenvével találkozhatnak.

Mi lesz a huzavona vége? Ez egyelőre még nem látható. Ámbátor, ha lesz demonstráció, egy valami szinte biztosnak tűnik: a rajz- és technikatárok külön munkára számíthatnak, hiszen kik készíthetnek el mások a tiltakozótáblákat, -feliratokat?

(panek—darvasi)

Kamatemelés — ismét?

Várhatóan december 10-ei ülésén dönt az Alkotmánybíróság arról, hogy alkotmánybíró-e a pénzügyi kormányzatnak az a terve, amely szerint jövőre jelentősen megemelnék a kedvezményes kamatozású lakáshitelek törlesztési összegét.

Holló Andrást, az Alkotmánybíróság főtíkárat az MTI munkatársa megkérdezte: miután az idén egyszer már alkotmánybíróvá minősítették a lakáshitelek kamatának emelését, most miért szükséges újra tá-

gyalni ezt a témát? Holló András emlékeztetett: az idén tavasszal az Alkotmánybíróság egyetlen jogi érvet hozott fel a kamatadó ellen, mégpedig azt, hogy az akkori szabályok szerint a Parlamentnek erről kétharmados többséggel határozatot kellett volna hoznia, ám a képviselők egyszerű többséggel döntöttek a kamatadó bevezetéséről. Azóta egyébként jelentősen változott az alkotmány, s egy ilyen törvény meghozásához nem szükséges kétharmados többség (MTI)